

Akten die betrekking hebben op (oud)bewoners van De Poel (1721-1802) *(transcripties door Sikke Postma)*

BRON: ECAL TOEG.NR. 3021 ORA/ INV.NR. 645

Het gaat hier over de eventuele verdeling van de nalatenschap indien hun moeder zou komen te overlijden. Klaarblijkelijk is de ene broer Aelbert zoek; men weet tenminste niet of hij nog leeft. Wel lijkt het er op dat moeder hem al vooruit zijn erfdeel heeft voorgeschoten.

Op den **28^e febr[uaris] 1721**

Coram

Aaron Exalto d'Almaras, rigter

Gerichtsluïjden meester Jan van Tilborg en Gerrit Ilsink

Erschenen **Derk Berents** en **Dersken Loeffs**, eheluijden, zij geassisteert met haer eheman als regtens ter eenre, en **Henrik Berents** ter andere zijden, en hebben onderlinge geaccord[eer]t op haere ouderlicke (en **Aelbert Berents** in val dood is) naelaetenschap, op volgende condities, naementlijk dat hij Henrik Berentsen sal hebben en behouden al 't geen heercompt van wijlen haer vaeder **Berent op den Poel**, en moeder **Lambertjen Aelberts** stervende nalaeten sal, en Aelbert (soo dood mogte sijn) en levendig sijnde 22 ½ gulden voorheer wegens 't affkopen van den [*die 't verschoten*] is, 't welck die moeder, inden gerigt present sijnde ende dit accoort accepteert, bekent sulx voor hem betaelt heeft, 't welck aldaer wederom van sijn ouders goet moet gecortet worden, waer voor hij alle 't gereede en ongereede erfelijk behouden sal, waertegens hij Henrik Berents belooft te betalen an haer, eerste comparanten eheluijden, tegens anstaende mej eene summa van een en veertig gulden, en sulx betaelt sijnde, bekent zij comparant eheluijden van haer vaeders zal[iger] goet, en moeders nalaetenschap ten genoegen voldaan te sijn. S.A.L. hebben comparanten hier op gestipuleert ut juris.

BRON: ECAL TOEG.NR. 3021 ORA/ INV.NR. 645

Moeder Lambertjen lijkt bang te zijn dat haar zoon Derk eerder dan zij zal komen te sterven en dat zij dan niet goed door zijn vrouw en erven zal worden onderhouden. Ze maakt nu al zeker dat ze dan wat geld en goederen krijgt.

Op den **1^e 9br. [=novembris] 1721**

Coram

Aaron Exalto d'Almaras, rigter

Gerichtsluïjden Jan Maelderink junior en Henrik Lenselink

Compareerde **Lambertjen Aelberts**, wedue van **Berent op den Poel**, geassisteert met haer soons **Henrik Berents** en **Jan Berents** ter eenre, neffens **Derk Berents** en **Dersken Loeffs**, eheluijden, ter andere zijde, en bekende te vernietigen soodanigen conditiën als zij comparanten op den 28^e febr[uaris] 1721 alhier ten [*pro*] prothocolle hadden opgerigt ten *regaurde* van onderhoud [*x.*] over haer, Lamberts Aelberts, wedue van wijlen Berent op den Poel, soo nogthans dat zij Aelbertjen* voors[chreve]n geassisteert met haer twe soons, en ook ten haeren vollen genoegen, accordeert met hare soon Derk Berents en Dersken Loeffs, ehel[uijden], en meer, naementlijk dat zij eheluijden hebben en behouden alle gereede en ongereede goederen van Lambertjen Aelberts, wedue van wijlen Berent op den Poel, om daer uijt haer levenstijt onderhouden te worden, en nae doode te doen, nae haer vermogen een eerlijcke begravinge. Edog in val zij niet nae behooren mogte worden verpleegt, en onmogelijk met haer soon Derk Berents ehewouwe en erven koste leven, sal zij Aelbertjen met erkentnisse des geniges ten allen tijden mogen versoeken, edog in alsulixker val zij voor haer goet sal trecken 70 guld[en], bedde, kiste en wiel, en 't overige haer ten vollen sal dan worden gecedeert en overgegeven. Maer in val zij sterft bij haer eheluijden sal alles voor haer eheluijden sonder eenige uijtlev[er]ing verblijven. S.A.L. [Sonder argelist] en verband, en bedwaals als nae regten is hier op gestipuleert ut juris.

* Aelbertjen lijkt Lambertjen Aelberts te moeten sijn

BRON: ECAL TOEG.NR. 3021 ORA/ INV.NR. 645

Om zijn rechten te beschermen vertoont Jan Jansen in het gerecht een overeenkomst die hij in 1717 met zijn inmiddels overleden broer Henric had gemaakt. Henric was toen ziek en dacht binnenkort te overlijden. Daarom had hij Jan voor kost en inwoning al zijn goederen al geschonken. Enkel zijn 1/3^e erfdeel aan den Poel was overgebleven. Dat vermaakte hij nu in het gerecht aan Jan en z'n vrouw Jenneken. Als tegenprestatie moesten ze hem tot z'n dood verzorgen en z'n begrafenis regelen.

Donatie inter vivos¹
van 1/3^e van den Poel
50^e penn[ing] bet[aelt]
ad 2 – 5 –
gere[gi]st[reer]t

Op den **27 januar[is] 1725**
Coram²
d[octo]r Joost Schomaker, stadtholder
Gerigtsl[uiden] Joh[an] Andr[ies] Hecking, lands[chrijver]
en Evert Willems

Compareerde³ **Jan Janssen** en exhibeerde⁴ seker akte van conventie⁵ op den 13 febr[uaris] 1717 bij renovatie voor den Hengelsen gerigte tussen **Henric Janssen** zijn overleden broeder en den comp[aran]t opgerigt, met versoek dat deselve alhier ten protocolle en register moge worden gebragt, om ten allen tijden te strecken ten effecte van regten. En luidt als volgt:

Op den 13 febr[uaris] 1717
Coram Aaron Exalto d'Almaraz, rigter
Gerigtsluijden Willem Luijkink en ... Luijkink

Erschenen **Henric Janssen**, krank te bedde liggende, edog van goeden verstande, te kennen gevende hoe dat [hij] op den 22 April 1713 met sijn broeder **Jan Janssen** heeft gecontraheert⁶ over sijne kost kopinge, en daarvoor overgegeven alle sijne gereede en ongereede goederen, als alleen is in [me]mora gebleven, dat het 1/3^e deel van **den Poel** daerin vermeld voor den Hoogen Landdrosten Ger[ichte], hem niet is nae landr[echt] overgedragen, en bedugt sijnde dat [hij] deser wereld mogte komen te overlijden (en van dese krankheit niet weder herstelt worden), soo wilde comp[aran]t voorg[eme]lde accord met sijnen broeder voors[chreven] bij desen hebben vernieuwt, gelijk [hij] sulx doet bij desen, namentl[ic], dat voor alle gedaene en nog te doene diensten, onderhout en begravinge, etc. ewig en erflic het 1/3de deel van voorn[oemde] **Poel** sal sijn en blijven nae sijnen doode aen meerg[eme]ld[e]n sijnen broeder **Jan Janssen** en **Jenneken Wolters**, ehel[uiden], en erven om 't selve nae sijnen doode rustelic en vredelic te gebruijken. Willende dat dit sal stand grijpen als sijn uijterste wille, donatie inter vivos, codicille, of soo en als 't ten bondigsten of kragtigsten sal kunnen of mogen bestaen schoon alle regts sole[m]niteiten⁷ in desen gerequireert, niet waren geobserveert, met renuntiatie⁸ van alle exceptien⁹, desen eenigsins contrarie sijnde. S[onder] A[rg ende] L[ist]¹⁰. Is hierop gestipuleerd¹¹ als regtens. Onderstond:

Pro extracte prothocolli inserti¹²
A.E. d' Almeras, rigter

BRON: ECAL TOEG.NR. 3021 ORA/ INV.NR. 646

Twee getuigen geven aan Jan Berents gekend te hebben. Hij is zo'n 4 jaar soldaat geweest en z'n ouders hebben hem tijdens de laatste vrede vrijgekocht. Hij had toen beloofd dit geld terug te betalen, maar heeft het nooit gedaan. Omstreeks 15 jaar geleden is hij vertrokken; hij zei naar Oost Indie te zullen

¹ Donatie inter vivos: gift onder levenden

² Coram: ten overstaan van, in bijzijn van

³ Compareren: verschijnen, voor het gerecht komen

⁴ Exhiberen: voorleggen, overhandigen, tonen

⁵ Conventie: overeenkomst, vergadering

⁶ Contraheren: onderhandelen, samen overeenkomen

⁷ Solemniteit: plechtigheid, gewichtigheid

⁸ Renuntiatie: afstand van rechten

⁹ Exceptie: verweer, tegenwerping, uitzondering

¹⁰ Ook wel: Sonder argelist

¹¹ Stipuleren: bepalen, overeenkomen

¹² Zoiets als: voor uittreksel van de ingevoegde akte

gaan. Van beroep was hij kleermaker en z'n ouders woonden hier, net als z'n broer Derk die ook kleermaker is. Verder heeft hij nog een broer Henrick in Hummelo en een broer Jannes in Doetinchem. De getuigen weten niet of Jan getrouwd is geweest.

Op den **3 meij 1730**

Coram

Aaron Exalto d'Almaras, rechter

Gerichtsluïjden Berent Olthoff en Henrick Tillers

Compareerde **Jan Maalderink** junior en **Wijnholt Lansink**, inwoonderen alhier, en verclaren op haar mannen waarheids bij handtastinge in eeden plaats, hoe dat sij wel hebben gekent eenen **Jan Berents**, sijnde een nagelatene soon van wijlen **Berent op den Poel** en **Lammertjen Aelberts**, welke een jaar of vier is soldaat geweest en door wijlen sijne voorschr[even] ouders (omtrent die laaste vredeftijd) van den dienst afgecogt, onder belofften die penningen te willen restitueren, 't welke nooit is geschiet, terwielien omtrent 15 jaren geleden alhier uijt Hengelo is vertrokken en gesegt na Oostinjen te *willen* gaan, ook dat Jan Berents voorschr[even] een kleermaker van sijn handwerk was en sijne ouderen alhier gewoont en overleden sijn, maar dat hij in desen rechterampte nogh heeft wonen een broer, mede een kleermaker Derk genaamt, en tot Hummelo een broer **Henrick** genaamt en onder Dotinchem een broer **Jannes** genaamt, sonder dat comp[aranten] kunnen seggen, of nooit gehoort hebben desen meergemelten Jan Berents is getrouwt geweest. S[onder] A[rgelist] hierop gestipuleert.

Voor dit en volmagt voor 't instellen, prothocolleren en certificatie debet f. 3 - 10 - 0

BRON: ECAL TOEG.NR. 3021 ORA/ INV.NR. 646

Henrick Berents geeft z'n broer Derk volledige volmacht om alles te doen om de nalatenschap van hun in maart te Nieuwkerken* overleden broer Jan Berents te kunnen afwikkelen.

* Onbekend welke plaats hiermee precies wordt bedoeld

Op den **3 meij 1730**

Coram

Aaron Exalto d'Almaras, rechter

Gerichtsluïjden Jan Maalderink senior en Wijnholt Lansink

Compareerde **Henrick Berents** op die Elhemte* onder Hummelo en becade te constitueren en volmaghtigt te maken, doende sulx cragt deses, sijn broer **Derk Berents**, mede voor sijn selfs en om uijt constituenten name en harent wegen te adieren ende te aanvaarden die erffnisse van wijlen sijn broer **Jan Berents** tot Nieuwkerken in die gepasseerde maant maart overleden, penningen te ontfangen, quitantien te passeren en voorts generaal overall te doen, dat na costume van plaats behoeren sal, en hij constituent selfs present sijnde, soude kunnen off mogen doen al waar ook dat speciaelder maght wierde vereijst, als voorschr[even] is, met maght van een off meer te mogen substitueren, belovende het voor vast en van waarde te houden 't gene bij geconstitueerde of gesubstitueerde volgens desen sal worden gedaan, met belofte van indemnatie op poene en verband als na reghten, mits doende behoorlijke rekeninge, bewijs en reliqua, hier op gestipuleert.

*mogelijk de Elmpt?

BRON: ECAL TOEG.NR. 3021 ORA/ INV.NR.866

Jenneken [Wolters] ter Hek, de weduwe van Jan [Jansen] ten Poel is van plan binnenkort te trouwen met Jan te Dorshorst. Daarom vraagt ze het gerecht om over haar minderjarige kinderen twee onpartijdige voogden aan te stellen die kunnen zorgen voor een juiste verdeling van de erfenis. Het gerecht voldoet aan dit verzoek en stelt Carel Nijsink en Gerrit Goijkers aan.

Door Jenneken wordt een lijst van bezittingen en schulden voorgelegd. Direct hierna wordt door de weduwe en de voogden een verdeling van de erfenis afgesproken, waarbij de weduwe en de kinderen elk de helft krijgen van de losse bezittingen en het vastgoed. Nadat ze 18 jaar zijn geworden zullen de kinderen al hun vaders goed of de opbrengsten daarvan krijgen.

Op den **20 meij 1730**

Coram
Aaron Exalto d'Almaras, rechter
Gerichtsluïjden Gosen Henrick en Derk Poel

Compareerde **Jenneken ter Hek**, wedue van wijlen **Jan ten Poel** geassisteert met haren comstigen eheman, te kennen gevende hoe voornemens is te trouwen met **Jan te Dorshorst**, weshalven versoghte een paar onpartijdige mombairen over haar onmondige kinderen Jan en Wolter genaamt, die 't bequaamste voordeel voor haar besorgen en voorts doen, wat getrouwe mombairen moeten en schuldigh sijn te doen.

't Gerichte stelt tot mombairen Carel Nijsink en Gerrit Goijkers.
Welke, in den gerichte present, hare mombaarschap hebben angenomen trouwelijk te bedienen en die verburget met haar personen en goederen als reghtens.

Geëxhib[eert]
den 20 meij 1730

Staat van inventaris, opgericht door Jenneken ten Hek, wedue en boedelholdersche van wijlen Jan ten Poel, laten opstellen na haar beste konde en wetenschap, edogh alles buïjten prejuditie van de inventarisante of iemand anders.

Eerstelijk levendige have, huijsgerakken, koper, ijserwerk is vercocht gelijk bij die vercoop lijst te sien is en daarom niet gespecif[iceert]

Linnen en wullen:

Het bedde met sijn toebehoren voor de moeder als mede het linnen en wullen tot haar lijf behorende

Een oud beddeken	f.	2	-	0	-	0
Vier beddelakens, 2 paar kus togen		1	-	10	-	0
Vier tiewenteijsche tafellakens		1	-	10	-	0
10 ellen vlassen doeken		3	-	10	-	0
2 saatsakken, 4 handdoeken		0	-	15	-	0

Eetwaren:

't gezaaij in den hoff		1	-	10	-	0
Ongeveer 3 schepel gesaaij met mestrogge						
Een schepel gezaaij met haver in de mest		40	-	0	-	0
Een schepel gesaaij volgrogge		11	-	0	-	0
Nog een half molder gesaaij volgrogge		15	-	0	-	0
Drie schepel gesaaij met die laaste rogge		9	-	0	-	0
Een ½ molder gesaaij volgrogge		15	-	0	-	0
Een schepel gesaaij om met boekweijte te besaaijen		8	-	0	-	0
't Gereede, die kosten daar afgetrokken, heeft belopen		44	-	1	-	8
		152	-	16	-	8

Erftaal:

Twe derde parten van huijs, hoff, etc. **den Poel** genoemt kennelijk in Hengelo, buerschap Gooij gelegen

Uijt schulden:

An haar broer Gerrit Hecks		12	-	0	-	0
An Tunnis Reessink		9	-	0	-	0
An Berent de wever		3	-	0	-	0
An Berent Winkels van de doodkiste		5	-	0	-	0
An Tunis Enink		1	-	0	-	0
Van verpondinge		2	-	0	-	0
An Maalderink van dodenbier		2	-	0	-	0
An consumptie en hoofdgelt		7	-	0	-	0
An Michiel Daris		2	-	0	-	0
An de heer Spaan		2	-	10	-	0
An Tunnis Hammink		10	-	4	-	0
		56	-	2	-	0
Debet	f.	56	-	2	-	0
Credit	f.	152	-	16	-	8
Sa[ldo]		96	-	14	-	8

Eodem et coram eisdem

Compareerde die wedue en boedelholdersche voorsch[even] geassisteert als vooren ter eene, en die m[ombaaren voorschreven] ter ander zijde en becanden over der kinderen vaderlijke goet een maaggescheidt te hebben opgericht, doende sulx cragt deses, namentlijk sullen alle gereede goederen en ongerede goederen half voor die moeder en half die kinderen verblijven, en als sij 18 jaren oud sijn 't vaders goet na sijn mogen nemen, oft die vrugten daar van profijteren, waarvoor die moeder verbind haar persoon en goederen als rechtens, en hebben hier op gestipuleert.

Transcriptie door Marian Kruijt en Alice Garritsen

ORA LANDDROSTAMBT ZUTPHEN - TOEGANGSNUMMER 0217 - INVENTARISNUMMER 873
RICHTERAMBT HENGELO - "PROTOCOL VAN CONTENTIEUZE EN VOLUNTAIRE AKTEN" - PERIODE 1738-1739

Op den **16 februarij 1739**

Coram

Aaron Exalto D'Almaras, rigter

Gerichtsluijden: Derk Masselink en Henrik Bargerman

Compareerde **Derk ten Poel**, weduenaer van wijlen **Derksen Loefs** te kennen gevende hoe voornemens is te trouwen met **Janna Stijntjes**, weshalven versoghte een paer onpartijdige mombairen over sijne 5 onmundige kinderen bij wijlen sijne ehevrouw voorschreven geprocreëert met name **Willemina, Henrica, Berent, Lammertjen** en **Jan Derksen**, die des kinderen beste besorgen en het argste weren.

't Gerichte stelt tot mombairen boven der onmundige bloetmombairen Harmen Jebbink en Carel Nijsink.

1739 den 18 februarij

Compareerde voorstaende mombaren en hebben haere comstige mombairschap bij handtastinge aengenomen, trouwlijk te bedienen en die verburget met hare personen en goederen als rechtens.

Staat off inventaris door Derk ten Poel, weduenaer van wijlen Dersken Loefs laeten instellen van alle die goederen, so hij met wijlen sijne ehevrouw beseten heeft.

Foto 0021

Ongerede goederen

huijs, hoff en Bergh, **den Poel** genaemt.

Gerede goederen

1 koe en vierse f 30: 0: 0

2 varkens 6: 0: 0

8 hoenders 1: 10: 0

1 bedde met sijn toebehoor voor den erfuijter verbleven
nevens desselfs klederen nogh 2 beddekes met een deken 2: 10: 0

die moeders klederen bestaende in een swart jak met een rok, sersijen rok met een rijlijff. De hemden en ander linnen soude voor de kinderen sijn vermaakt, nogh 4 servetten met haer moeders kiste

1 karne en 1 melktonne 1: 5: 0

2 ijseren potten 1: 5: 0

1 hael, coekepanne en hangijser 2: 0: 0

2 bijlen, 1 kiepe, 3 grepen en 2 gavels 0: 15: 0

3 schuppen 1: 0: 0

plaksigt 0: 5: 0

2 coeketens en 4 koeclompen 1: 0: 0

2 vijme boekweit 5: 0: 0

1 ½ vimme rogge 3: 0: 0

2 vimme garste, 1 schepel garste 3: 10: 0

f 59: 0: 0

omtrent 1 voer hooij 3: 10: 0

½ vijme stroo 0: 15: 0

mest 2: 10: 0

1 molder volgrogge gesaeijt	15: 0: 0
boekweijten gesaaij	7: 10: 0
25 bos Henrick	6: 0: 0
soltvat, 7 tinnen lepels	0: 10: 0
1 wateremmer	0: 10: 0
4 biertonnen	5: 0: 0
1 wascuijpen	0: 10: 0
1 tafel	0: 15: 0
6 stoelen	0: 10: 0
tange en vuerschuppe	0: 10: 0
2 leren 3 scheren	0: 15: 0
2 persijseren	0: 18: 0
schuimlepel, wanne, vleesgavel	0: 15: 0
1 kiste voor de vader, 1 kastjen	1: 0: 0
't vlees van een slagbeest	4: 0: 0
2 bodem ongel	2: 10: 0
een pond of 8 gehekelt vlas	2: 0: 0
12 elle doek	3: 12: 0
12 elle woldoek	3: 12: 0
een bos of 9 ongebraakt vlas	1: 10: 0
baktrogh en 1 kiste	2: 0: 0
omtrent 300 voet peppelen planken	6: 0: 0
	f 72: 2: 0
	f 59: 0: 0
	131: 2: 0
groen in den hoff	1: 10: 0
	f 132: 12: 0

Inkomende schulden

an verscheijden menschen te goet	10: 0: 0
hier agter	f 132: 12: 0
	f 142: 12: 0

Uijtgaende schulden

an de rigter verpondinge volgens erfuijtens opgeven	10: 0: 0
gerigtsjura	9: 0: 0
Eggink	5: 0: 0
an den Keijenborgh	6: 0: 0
vrouw Reijndsen	5: 0: 0
hooijgelt	4: 10: 0
an kervels Reijnd	41: 0: 0
Maelderink	9: 11: 0
an Jenneken Meije wegens den coopspennink van 't huijs	
per resto met den interesse	260: 0: 0
Debet	f 350: 1: 0
Boedels credit	f 142: 12: 0
Dit half voor de vader	207: 9: 0
en half voor die kinderen	f 103: 14: 8

Is overeengekomen tussen die vader en die mombairen der kinderen, dat namentlijk die kinderen als 20 jaeren bereijt hebben sullen dan dese 103 guldens 14 ½ stuijvers behoeven te betalen en dan de halve pagt van den hof trekken, sullende als eene der kinderen kome te sterven half op haar vader en die andere halvescheijt op haar broer of suster vervallen en die laeste mede stervende, als dan vervallen nae ordre landreghtens. Belovende die kinderen te verplegen in cost en drank, kledinge nae vermogen in de vrese des Heeren op te trekken en laten leren lesen en schrijven, dit S.A.L. het van de vader en comstige stiefmoeder Janna Stijntjen onder verband van hare personen en goederen aengenomen en hierop gestipuleert als reghtens. Hier waren an en over boven die mombairen Jan Maelderink en Jan Wolsink.

Op den **18 februarij 1739**

Coram

Aaron Exalto D'Almaras, rigter

Gerigtsluijden: Jan Maelderink en Gerrit Goijkers

Compareerde **Derk ten Poel** weduenaer van wijlen **Dersken Loefs**, geassisteert met Carel Nijnsink en Harmen Jebbink, als bruijdegom, dan mede Janna Stijntjes geassisteert met Jan

Wolsink en Jan Hoebink als dedingsmannen en bekende ten overstaen des gerigts een christelijk huwelijk te hebben beraemt op volgende wijsen.
Eerstelijk brengt den bruijdegom mede tot stuijz deses houwelijk al 't gene

Foto 0023

op heden hem bij 't scheijden van sijne 5 kinderen is verbleven, en wat hem nog eeniger tijd an erven off ansterven moghte. Daer en tegens brengt die bruijd mede omtrent 60 off 70 gulden en wat haer verder an erven of ansterven mogte. Inval 't gebeuren mogte, dat dit huwelijkbedde gescheurt wierde sonder kind off kinderen uijt dese ehe nae te laeten, belooft den bruijdegom an sijne lieve bruijd bij vooraf sterven die tugt en sijn nae te laetene halve goet haren levens tijd en nae doode sal 't selve vervallen en erven op sijne kinderen. En inval die bruijd voor haeren lieven bruijdegom sonder kinderen nae te laeten quame te sterven, sal alle hare nae te laetene goederen sijn en verblijven erfelijk an haren lieven bruijdegom en sijne kinderen, sonder arg list is dese van bruijdegom en bruijd nevens aenwesende dedingsluijden op gestipuleert en getekent ut juris. En was dese onder de minute of originele deses met verscheijden markten en handen nevens die van 't gerigte mede ondertekent deselve te sien en te vinden aen de liasse onder andere minuten.

Transcripties door Sikke Postma

Bron: ECAL toeg.nr. 3021 ORA/ inv.nr. 876

Exhibi ert 18 augusti 1769

Requeste gestelt in handen
van de heeren en a[*dvocaten*]
G. van Hasselt en E.G.J. Crookceus
om den Gerigte te dienen van advijs.
Actum Hengelo den 16 augusti 1769
Willink
Schutte

Aan den weledelen Lantgericht des Ampts Hengelo.

Mijne Heeren!

Geeft met behoorlijke respect te kennen **Elisabet Hoebink**, huysvrouw van **Berend op den Poel**, dat sij supplicante tot haar uijterste smart en leetweesen heeft moeten ondervinden, dat genoemden haaren eheman seedert eenigen tijd besogt geweest is met sinneloosheyd en kranksinnigheyd, welke so ver toegenomen is, dat [*onder vide na die tot de Gerigte an hun*]

Decretum

Het Gerigte met assumptie van ondergetekenden regtsgeleerden, gesien, gelesen en ge-examineert hebbende nevenstaande requeste met de verklaringe sub. A, verstaat, dat de supplicante, eer en alvorens op haar versoek te disponeeren, gehouden is, binnen den tijd van vier weeken na insinuatie deeses, specifiecq en bepaaldelijk ten genoegen aan te toonen sodane stukken en feyten waaruijt de kranksinnigheyd van supplicantes eheman deesen weledelen Gerigte kan blijken, te eijnde sulx voorgegaan zijnde, alsdan daar op sodanig nader te worden gedecideert als na bevind en omstandigheden van zaaken sal behoren.

Aldus geadviseert binnen Hengelo den 29sten augusti 1769

Was getekend
G. van Hasselt
E.C.J. Crookceus

Bron: ECAL toeg.nr. 3021 ORA/ inv.nr. 671

Opdragt van differente
ongereede parceelen onder

Hengelo

geregistreerd

Op den **2 december 1802** des voormiddags even over elf uren

Coram

Adolph Werner Carel Willem van Pallant, officier

Gerichtsluïjden C.W. Schutte en H. Bennink

Compareerde Jan Bongerts in q[ua]l[itei]t als volmagtiger van **Arent Hoebink en Trijntjen Berenschot** ehelieden, kragt volmagt voor den Land Gerichte van Hengelo op den 30 november 1802 op den comparant gepasseert, alhier in judicis vertoont en geleesen, en bekenden q[ualitate] q[ua] in eenen steeden vasten en onwederroepelijken erfkoop eeuwiglijk en erflijk te cedeeren, transporteeren, op en over te dragen, cedeerden, droeg op, verteeg van der hand als erfkoops recht is, aan Willem Hoebink, **Garrit Jan Hoebink en zijn huijsvrouw Petronella Peters** [*noot J.Lettink: zijnde de bewoners v.d. Poel*], voorts aan Bernardus Hoebink en Elisabeth Hoebink comp[aran]ts principalen eigendommelijk e naevolgenden ongereede parceelen:

1. Een huijs en hof den Belen Hof gen[naam]t met zijn getimmer daarop staande.
2. Een darde part uijt den Pas, bestaende in een halven kamp bouwland met een weide.
3. Een half molder gezaaij bouwland uijt Kleijn Jebbink agter Swavinkkamp gelegen.
4. Een ~~half molder~~ gezaaij stuk bouwland op de Norde, met de daar bij gehoorende wissel zijnde het bouwland groot 5 schepel gesaaij en de wissel groot 3 ½ schepel gezaaij.
5. **Een half huijs en hof den Poel genaamt met drie agtste uijt den Poelshof.**
6. Een weijtjen den Kuster genaamt.
7. Een half huijs en hof Hoebinkhof genaamt, zijnde den hof groot drie en een half schepel gezaaij.
8. Een stuk bouwland uijt Kleijn Jebbink het Vraeterstukjen genaamt, groot een schepel gezaaij.
9. Een half huijs met een halven hof, de Guijkerij genaamt, met een stuk bouwland Warnink stuk gen[aam]t.
10. Een stuk bouwland het Winkelstuk of Wijdemansland genaamt, groot drie schepels gezaaij en
11. De halvescheid van een weide het Dimmendaalsslag genaamt.

Zijnde alle deese parceelen, in deesen landdrostenambt des quartiers van Zutphen, richterampt Hengelo, boerschap Gooij, ieder in zijn bekende bepalingen gesitueerd en gelegen en breeder bij koopbrief van den 30 november 1802 gespecificeerd, voorts vrij, allodiaal, niet bezwaard als ordinaire verpondingen en zodane lusten en lasten als van ouds en met recht daartoe zijn staande.

Gelavende transportant q.q. dessen koop en overdragt te zullen staan, wachten en waaren, jaar en dag als erfkoops recht is, alles onder verband en submissie als na rechten, verzoekende hier van protocollatie en registratuur de super stipulando. SAL

[in de marge:]

*NB desen opdracht is van ouders aan kinderen
ter geenne ~~klein~~ penn[ingen]*

Eigenaren van Den Poel (voor familierelaties zie ook de schema's 'De Poel' en 'Hoebink' verderop)

Bij het doorzoeken van de hertogelijke rekeningen en schattingen, die lopen van 1294 tot 1543, komt de naam van Den Poel nog niet voor.

De eerste keer dat we de naam 'Poel' tegenkomen is in 1614. In een processtuk over het eigendom van het goed Besselinck zou de getuige Ulricum Bloylant in een herberg te Arnhem van Wolter Menninck hebben gehoord, dat een zekere Herbert Besselinck met z'n vrouw Tege in Hengelo opten Poell gewoond heeft. Echter onder ede wil getuige dit niet meer bevestigen. Het blijft dus onzeker.

Bij de pondschatting van 1616 komt de 'Poell' voor met een bedrag van 15 stuivers. In 1629 is de schatting voor 'Den Poels hoff' opgelopen tot 1 gulden. In beide gevallen wordt geen eigenaar of gebruiker vermeld.

Dat gebeurt wel met de verponding van 1647. In dat jaar is 'Hendrick op den Poell' eigenaar en gebruiker van 'Den Poell' en wordt de waarde voor huis, hof en zaailand vastgesteld op 19 gulden en 15 stuivers. Ook bij de hoofdschatting van 1654 komen we 'Henrick opten Poell' weer tegen met z'n vrouw True.

Henrick op den Poels zoon Jan Henricksen trouwt in 1658 met Barbara Berents of Schutten uit Ruurlo. Het is zeer waarschijnlijk dat Jan den Poel heeft geërfd van z'n vader. Hij wordt ook wel Jan op den Poel genoemd. Behalve een dochter Henders, kreeg het echtbaar ook drie zoons, Berent, Henric en Jan.

Op grond van een aantal aktes kan aangenomen worden dat de dochter is uitgekocht en dat de drie zoons elk een derde aandeel in den Poel hebben verkregen. De oudste zoon Berent ging op het ouderlijk huis wonen en kreeg dan ook de naam Berent op den Poel. Zijn aandeel ging later over op z'n zoon Derk Berentsen en diens vrouw Dersken Loeffs.

De tweede zoon Henric heeft als betaling voor kost en inwoning in 1713 al z'n geld en goederen aan z'n broer Jan gegeven. Jan is in datzelfde jaar getrouwd met Jenneken Wolters ten Hek. Henric blijkt in 1717 ernstig ziek te zijn en nu geeft hij voor zijn verdere onderhoud t/m zijn begrafenis ook zijn derde deel van den Poel aan Jan, zodat die daarna in totaal tweederde deel zal hebben bezeten.

Dat blijkt in 1730 ook uit een boedellijst die door Jenneken ten Hek is opgemaakt na het overlijden van haar man Jan. Hierin zijn ook vermeld 'twee derde parten van huijs, hoff, etc. den Poel genoemd'. Zij wil gaan trouwen met Jan te Dorshorst en vermaakt al haar overleden mans gerede en ongerede goederen aan haar twee minderjarige kinderen Jan en Wolter Jansen. Zodra zij 18 jaar worden, zullen zij deze goederen of de opbrengst ervan krijgen.

De familie vertrekt naar Drempt. In 1737 bedanken de dan meerderjarige Jan en Wolter Jansen hun voogden voor de goede administratie over de goederen van hun overleden vader. Ze hebben niets meer te vorderen.

Op 16 februari 1739 komt de eerder genoemde Derk (Berents) ten Poel, weduwnaar van Dersken Loeffs, voor als eigenaar van 'huijs, hoff en bergh, den Poel genaemt'. Maar hij blijkt ook schulden te hebben, waarvan de grootste is: 'an Jenneken meije wegens den coopspennink van 't huijs pro resto met den interesse f. 260-0-0'.

We gaan er van uit dat deze Jenneken dezelfde zal zijn als Jenneken Wolters ten Hek. In dat geval heeft zij haar 2/3e aandeel aan de Poel aan Derk op de Poel verkocht, waardoor hij volledig eigenaar is geworden. Het is mogelijk dat met 'meije' de maand mei wordt bedoeld, waarin koopsom en/of de rente kwamen te vervallen.

Door zijn schuld aan Jenneken heeft Derk mogelijk een aandeel in het huis moeten verkopen. In 1755 komen we namelijk Arent Hoebink tegen als eigenaar van de halve Poel. Klaarblijkelijk was of werd Arent een goede bekende want in 1763 trouwt Beernt Poel (de zoon van Derk) met Arents (half)zuster Elisabeth Hoebink. De vraag is of dit een goed huwelijk was. In 1769 wil Elisabeth haar man Berent krankzinnig laten verklaren. Hoe dit is afgelopen is niet bekend. We weten ook niet of dit echtpaar nog een aandeel in de Poel bezat.

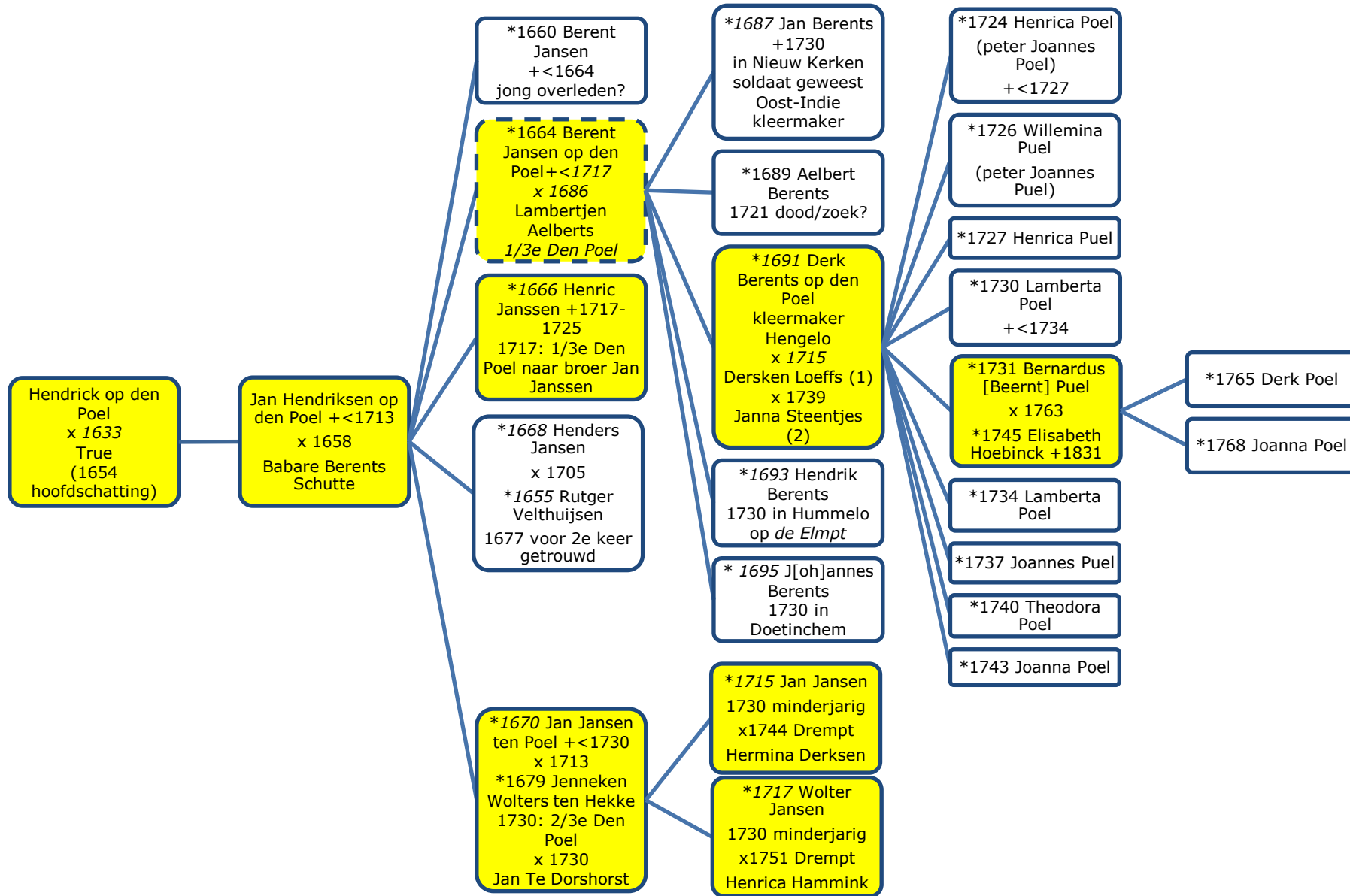
Wel weten we dat in 1801 Arent Hoebink's zoon Gerrit Jan het 5/12^e deel van de Poel uit z'n moeders versterf ontving. Dit aandeel verkocht hij in 1802 terug aan z'n vader, die op zijn beurt de halve Poel weer vermaakte aan z'n kinderen Willem, Gerrit Jan, Bernardus en Elisabeth.

Mogelijk heeft Gerrit Jan de aandelen van z'n broers en zuster weer terug gekocht of gekregen. Bij zijn overlijden in 1826 blijkt uit de memorie van successie namelijk dat hij de halvescheid in huis nummer 120 bezat. Dit huisnummer was van de Poel. Wie de andere helft bezat is nog onbekend.

Na het overlijden van Gerrit Jan Hoebink trouwde zijn weduwe Petronella Peters in 1828 met Lambertus van Onna, op wie het eigendom van het plaatsje de Poel is overgegaan.

Het verdere eigendom en de familierelaties vallen af te leiden uit de hierbij gaande Kadastrale Leggers (Irma Kroesen) en het genealogisch overzicht (Rob Weetink).

Schema 'De Poel'

Schema 'Hoebink'

